

STENUNGSUNDS
KOMMUN

Policy för tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet

Typ av dokument Policy	Beslutat av Kommunfullmäktige	Beslutsdatum 2012-12-17	Dnr 0249/08
Dokumentägare Administrationen/kansliet	Giltighetstid Ses över varje mandatperiod	Framtagen av: Beredningen Vuxna och äldre	Reviderad

1. Inledning

1.1 Om Policy för tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet

Ungefär var tionde invånare i Sverige bedöms ha någon form av funktionsnedsättning. Kommunen har ett stort ansvar att som föredöme underlätta för människor med funktionsnedsättningar att leva ett så normalt liv som möjligt i gemenskap med andra. Stenungsunds kommun vill med denna policy förstärka sina insatser för att göra samhället tillgängligt för alla medborgare. Policyn är ett tvärasektoriellt styrdokument som redovisar den politiska viljeinriktningen.

Policyn ersätter inte den betydelsefulla lagstiftningen för personer med funktionsnedsättningar, utan är en del i processen för att förändra samhället som ska leda till att undanröja brister och hinder som idag hindrar full tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet.

Policyn handlar om åtgärder som Stenungsunds kommun själv kan fatta beslut om. Det finns en rad frågor av stor betydelse för personer med funktionsnedsättning som beslutas av staten, regionen eller av privata personer eller företag. Sådana frågor berörs inte i policyn.

För att policyn ska få genomslagskraft i kommunens verksamheter krävs att en handlingsplan arbetas fram där målen konkretiseras.

Policyn ska utvärderas varje mandatperiod i enlighet med Uppdragsbeskrivning för den politiska organisationen.

1.2 Syfte

Syftet med denna plan är att:

- Öka intresset för funktionshinderfrågor.
- Förbättra livskvalitén för människor med funktionshinder genom att Stenungsunds kommun blir ett tillgängligt samhälle för alla.
- Fastställa inriktning och prioritering för Stenungsunds kommun i arbetet med att införliva funktionshinderperspektivet i kommunal verksamhet.
- Konkretisera den politiska viljeinriktningen genom att föreslå mål inom prioriterade områden.
- Uppnå ett systematiskt, kvalitetssäkrat arbete som genom samverkan mellan de kommunala verksamheterna och andra aktörer leder till ett tillgängligt samhälle.

2. Vision, ledord och värdegrund för Stenungsund

Vision

Alla medborgare i Stenungsunds kommun, oavsett förutsättningar, ska bemötas med respekt och trygghet samt ha möjlighet till delaktighet och oberoende.

Visionen gäller för alla möten i organisationen. Visionen ger bilden av en organisation där alla alltid tar eget ansvar för att göra sitt bästa och alltid vilja väl.

Ledord

Kunskap och omtanke

Om mötet är det centrala i det vi gör så är kunskap och omtanke ledstjärnor som vägleder oss i mötet.

Värdegrund

- Vi utgår från en humanistisk människosyn som innebär att alla människor är unika och har lika värde.
- Vi har tilltro till varje människas förmåga och vilja att se sina egna behov och ta ansvar för sitt eget liv.
- Vi ser människan utifrån en helhetssyn, där nuvarande situation och tidigare livserfarenhet skall respekteras.
- Alla har samma rätt till ett tryggt och värdigt liv.
- Vårt möte bygger på respekt för människans självbestämmande, integritet och människovärde oavsett omfattning av funktionsnedsättning.

Värdegrunden anger vad som ska känneteckna gott bemötande och arbete med personer med funktionsnedsättningar. Den ska därför ses som en utgångspunkt vid varje möte samt vid utveckling av förhållningssätt och arbetsmetoder.

3. Stenungsunds prioriterade områden

3.1 FN's konvention om mänskliga rättigheter

Stenungsunds prioriterade områden bygger på FN's konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättningar.

3.2 Mål utifrån konventionens rättighetsartiklar

Konventionen innehåller totalt 50 artiklar. Alla artiklar är viktiga, men Stenungsund har valt att prioritera några artiklar.

De första artiklarna (1-4) beskriver konventionens grundprinciper (syfte, begreppsdefinitioner, allmänna principer och allmänna åtaganden). De sista (31-50) är procedurregler för genomförande, uppföljning och övervakning.

Resterande artiklar (5-30) är rättighetsartiklar: Artiklarna 5-9 beskriver övergripande rättigheter, till exempel om tillgänglighet och icke-diskriminering. Artiklarna 10-30 berör rättigheter inom ett brett spektrum specifika områden: Från rätten till arbete, utbildning och hälsa, till rättigheter om social trygghet, åsiktsfrihet, självständigt liv och deltagande i samhället.

De artiklar som Stenungsund har valt att prioritera i arbetet är följande rättighetsartiklar.

Artikel 9 – Tillgänglighet

Utgångspunkt

Kommunen ska behandla alla sina medlemmar lika (Kommunallagen (2 kap. 2§). Detta motiverar att fysiska hinder för likabehandling tas bort. Kommunen ska säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång på lika villkor som andra till den fysiska miljön, till transporter, till information och kommunikation, innefattande informations- och kommunikationsteknik (IT) samt till andra anläggningar och tjänster som är tillgängliga för eller erbjuds allmänheten både i städerna och på landsbygden.

Mål A.

Kommunens lokaler ska ha en god fysisk tillgänglighet d.v.s. man ska kunna komma in i byggnaderna/lokalerna samt kunna orientera sig och vistas i dessa.

Vid om- och nybyggnad av lokaler för kommunal verksamhet ska kommunen tillämpa Västra Götalandsregionens riktlinjer för fysisk tillgänglighet.

Artikel 24 – Utbildning

Utgångspunkt

Ett livslångt lärande inriktat på full utveckling av den mänskliga potentialen och respekt för värdighet, egenvärde, frihet och mångfalden ger ett bättre samhälle för alla.

Mål B.

Ungdomar och vuxna ska ha lika möjligheter till utbildning på grund-, gymnasie- och vuxenbildningsnivå.

Artikel 27 – Arbete och sysselsättning

Utgångspunkt

Arbete eller aktivitet är en väsentlig del av alla människors livskvalitet och delaktighet i samhällslivet. Arbete är inte bara en grund för den materiella försörjningen, utan svarar även mot grundläggande mänskliga behov av gemenskap, utveckling och meningsfullhet i tillvaron. Mångfald på arbetsplatsen ger ökad kvalitet och flexibilitet i verksamheten. Mångfald på arbetsplatsen skapar förståelse för att medborgarna är olika och har olika förutsättningar.

Mål C

Kommunen ska verka för att förutsättningar skapas för människor med funktionsnedsättningar att få inkomstbringande arbete.

Mål D

Kommunen som arbetsgivare ska vara ett föredöme när det gäller möjligheterna att få eller kunna behålla ett arbete.

Artikel 29 – Deltagande i det politiska och offentliga livet

Utgångspunkt

Det kostar mer, ofta mycket mer, att rätta till saker i efterhand. Funktionshindersorganisationerna besitter mycket kunskap om såväl svårigheter som möjligheter för delaktighet. Denna kunskap bör kommunen använda sig av på bästa sätt.

Mål E.

Kommunala rådet för funktionshindrade ska vara remissinstans för planer och program.

4. Insatser, utvärdering och granskning

4.1 Insatser i budgetarbetet

Verksamheterna i Stenungsunds kommun ska i sina respektive verksamhetsplaner redovisa planerade insatser för ökad tillgänglighet och ett respektfullt och tryggt bemötande av personer med funktionsnedsättning i enlighet med ovan nämnda mål.

4.2 Utvärdering i årsredovisning

I kommunens årsredovisning ska kommunens verksamheter redovisa vilka insatser som genomförts samt vad resultatet blev.

4.3 Granskning och förslag

Kommunala rådet för funktionshindrade ska ta del av verksamheternas genomförda insatser i årsredovisningen.

Synpunkter och förslag till redigeringar i insatserna ska redovisas till kommunstyrelsen av kommunala rådet för funktionshindrade.

Bilaga

Internationella dokument

Det finns internationella dokument som Sverige ska ta hänsyn till i genomförandet av handikappolitiken. De två viktigaste är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och FN:s standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning full delaktighet och jämlikhet.

FN:s konvention

Sverige är en av de stater som ratificerat (anslutit sig till) konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. FN:s konventioner om mänskliga rättigheter är juridiskt bindande för de länder som har valt att ratificera dem.

Konventions syfte är att främja, skydda och säkerställa det fulla och lika åtnjutandet av alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla personer med funktionsnedsättning och att främja respekten för deras inneboende värde.

Konventionen som fokuserar på icke-diskriminering listar nödvändiga åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska kunna åtnjuta såväl medborgerliga och politiska som ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning är den senaste av konventioner på rättighetsområdet. Konventionen är relativt ny, men innehåller inga nya rättigheter. Den bygger på FN:s ursprungliga och allmänna deklaration om mänskliga rättigheter, och den förtydligar vad som måste till för att mänskliga rättigheter ska tillgodose för personer med funktionsnedsättning.

Konventionen bygger på följande principer:

- a) Respekt för inneboende värde, individuellt självbestämmande, innefattande frihet att göra egna val, samt enskilda personers oberoende.
- b) Icke-diskriminering.
- c) Fullständigt och faktiskt deltagande och inkludering i samhället.
- d) Respekt för olikheter och acceptering av personer med funktionsnedsättning som en del av den mänskliga mångfalden och mänskligheten.
- e) Lika möjligheter.
- f) Tillgänglighet.
- g) Jämställdhet mellan kvinnor och män.
- h) Respekt för att barn med funktionsnedsättning har rätt att bevara sin identitet.

Konventionen har antagits av Sveriges riksdag och den trädde i kraft i Sverige januari 2009. Sverige har därmed juridiskt förbundit sig att förverkliga rättigheterna i den. Det innebär att alla offentliga organ – stat, landsting och kommun – är skyldiga att:

- själv inte kränka rättigheterna,
- hindra andra från att kränka rättigheterna,
- skapa förutsättningar för att rättigheterna faktiskt förverkligas (till exempel genom att fatta beslut, se till att det finns budgetutrymme, utforma verksamheter, upprätta lagar/riktlinjer/planer och sprida kunskap i linje med konventionen).

För Sveriges kommuners del har konventionen stor betydelse. Mycket av det som bestäms på statlig nivå får sitt genomförande först ute i Sveriges kommuner. Kommunernas arbetsområde är också så omfattande att det berörs av alla konventionens rättighetsartiklar.

Lista över konventionens rättighetsartiklar:

- 5 Jämlikhet och icke-diskriminering
- 6 Kvinnor med funktionsnedsättning
- 7 Barn med funktionsnedsättning
- 8 Medvetandegörande om situationen för personer med funktionsnedsättning
- 9 Tillgänglighet
- 10 Rätten till liv
- 11 Risksituationer och nödlägen
- 12 Likhet inför lagen
- 13 Tillgång till rättssystemet
- 14 Frihet och personlig säkerhet
- 15 Rätt att inte utsättas för tortyr eller grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning
- 16 Rätt att inte utsättas för utnyttjande, våld eller övergrepp
- 17 Skydd för den personliga integriteten
- 18 Rätt till fri rörlighet och till ett medborgarskap
- 19 Rätt att leva självständigt och att delta i samhället
- 20 Personlig rörlighet
- 21 Yttrandefrihet och åsiktsfrihet, samt tillgång till information
- 22 Respekt för privatlivet
- 23 Respekt för hem och familj
- 24 Utbildning
- 25 Hälsa
- 26 Habilitering och rehabilitering
- 27 Arbete och sysselsättning
- 28 Tillfredställande levnadsstandard och social trygghet
- 29 Deltagande i det politiska och offentliga livet
- 30 Deltagande i kulturliv, rekreation, fritidsverksamhet och idrott

FN:s standardregler

FN:s standardregler antogs av FN 1993 för att tillförsäkra människor med fulldelaktighet och jämlikhet. De 22 reglerna uttrycker tydliga principiella ståndpunkter när det gäller rättigheter, möjligheter och ansvar på olika samhällsnivåer. Standardreglerna är tillsammans med den nationella handlingsplanen grunden för den svenska handikappolitiken.

Nationella dokument

Det finns flera nationella dokument som styr Sveriges handikappolitik. Dokumentens innehåll rör alla samhällsområden.

Handlingsplanen Från patient till medborgare

"Från patient till medborgare- en nationell handlingsplan för handikappolitiken" är grunden för Sveriges handikappolitik. Kärnan i den är att bekämpa diskriminering och att samhället ska utformas så att människor med funktionsnedsättning kan bli fullt delaktiga.

Uppföljning av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken

I denna skrivelse redogör regeringen för hur arbetet med att genomföra den nationella handlingsplanen har utvecklats sedan december 2002.

En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna 2006-2009

Skrivelsen innehåller en nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna avseende perioden 2006-2009 och en kartläggning av situationen för de mänskliga rättigheterna i Sverige 2005.

Lagar och regler som berör tillgänglighet

- Regeringsformen
- Kommunallagen
- Plan- och bygglagen
- Föreskriften om enkelt avhjälpna hinder
- Arbetsmiljölagen
- Lagen om offentlig upphandling
- Vallagen
- Skollagen
- Socialtjänstlagen

Definitioner

Funktionsnedsättning - nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. En funktionsnedsättning kan uppstå till följd av sjukdom eller annat tillstånd, eller till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Sådana sjukdomar, tillstånd eller skador kan vara bestående eller övergående.

Funktionshinder - handlar om de begränsningar som en person med funktionsnedsättning möter på grund av att omgivningen är otillräcklig. Det kan handla om bristande delaktighet, i sociala relationer, i fritids- och kulturaktiviteter, i utbildning och i demokratiska processer. Det är i första hand omgivningen, inte individen, som ska anpassas.

Tillgänglighet - är ett begrepp för hur pass väl en verksamhet eller lokal fungerar för människor med funktionsnedsättning. Det innefattar lokalers fysiska beskaffenhet, tillgången till information, och bemötande.

Delaktighet - innebär i detta sammanhang att människor med funktionsnedsättning blir fullt delaktiga i samhällslivet.

Jämlikhet - innebär alla människors lika värde.

Framtagandet av denna policy

Beredningen för Vuxna och äldre fick av kommunfullmäktige i februari 2012 ett uppdrag att se över och revidera befintlig handlingsplan för funktionshindrade.

Under följande vår och sommar läste beredningen in sig på underlag samt information från bland annat verksamheten för Individ och familjeomsorg, Samhällsbyggnad och Stöd och Service. Beredningen valde att ta fram en ny policy för de berörda frågorna, i enlighet med kommunens dokumentstandard. Resultatet blev Policy för tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet.

Policyn har remitterats till följande instanser

Beredningen för Barn och Unga

Beredningen för Miljö och Fysisk planering

Demokratiberedningen

Rådet för funktionshindrade

Folkhälsorådet

Pensionärsrådet